

Tuomas Honkamäki, Marko Reponen,
Lotta Mäkelä, Sari Pohjonen

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAADINTA

Talentum Pro
Helsinki 2016

4., uudistettu painos
Copyright © 2016 Talentum Media Oy ja tekijät

Taitto: Sirpa Puntti

ISBN 978-952-14-2735-0
ISBN 978-952-14-2736-7 (verkkokirja)
ISBN 978-952-14-2737-4 (sähkökirja)

BALTO print, Liettua 2016

Palautte kirjasta: www.talentum.fi

Esipuhe

Konsernitilinpäätöksen laatiminen on koettu yhdeksi haastavimmista kirjanpidon ja tilinpäätöksen osa-alueista. Konsernitilinpäätöksen laatimisen opiskelemiseen ei ole mutkattomia oikoteitä. Esimerkkilaskelmien läpikäynti on mielestämme tehokas ja mielekäs tapa konsernitilinpäätökseen liittyvien kysymysten opiskelussa ja pohdinnassa. Tämä teos on kirjoitettu tähän tarkoitukseen ja se sisältääkin runsaasti numeerisia esimerkkejä; laajat lakikommentaarit sen sijaan on esitetty muissa teoksissa.

Osa konsernitilinpäätöksistä laaditaan suomalaisen kirjanpitolain ja osa IFRS:n (International Financial Reporting Standards) mukaisesti. IFRS:llä on suuri vaikutus suomalaisten pörssiyritysten konsernitilinpäätöksiin, esimerkiksi hankintamenolaskelmiin, esittämistapaan ja liitetietoihin. Samalla voidaan todeta, että konsernitilinpäätöksen laadintatekniikassa on paljon sellaista, johon sovellettava kirjanpitokäytäntö ei vaikuta. Konsernitilinpäätöksen peruskysymykset ovatkin tavallaan iättömiä.

Suomalainen kirjanpilolaki on uudistettu vuoden 2015 lopussa. Olimme toivoneet, että uudessa laissa myös konsernitilinpäätöksen laadintaa olisi uudistettu ja selkiytetty, mutta näin ei tapahtunut. Mahdollisuus tasottaa tarpeettomia kirjanpitolain ja IFRS:n välisiä eroja, joita on esimerkiksi sisäisen omistuksen eliminoinnissa, jäi hyödyntämättä. Hankalaksi koettu konserniaktiivan kohdistaminen sekä epäjohdonmukainen hankitun ulkomaalaisen tytäryhtiön omaisuus- ja velkaerien kurssaaminen eivät selkiytyneet. Edelleen eritellään – IFRS:stä poiketen – konserniliikearvot muista liikearvoista, mikä on tarpeetonta. Hyvääkin uudistuksessa oli, kuten helpotukset ulkomaalaisten emoyhtiöiden omistamien suomalaisten alakonsernien konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuuteen.

Tätä kirjoitettaessa kirjanpilolautakunnan viimeisin konsernitilinpäätöstä koskeva yleisohje on vuodelta 2006. Kun yleisohjetta seuraavan kerran päivitetään, toivottavasti se tehdään uudistushengessä.

Kirjanpilolain uudistamisen jälkeen lakisääteinen velvollisuus laatia konsernitilinpäätöksiä on aiempaa huomattavasti väljempi. Konsernitilin-

päätökset, joiden laatimiselle ei ole ollut muuta tarvetta kuin lain vaatimuksen noudattaminen, saavatkin jäädä laatimatta. Muistutamme, että myös ns. pienkonserneissa yrittäjän, johdon sekä rahoittajien on ymmärrettävä liiketoimintojen muodostama kokonaisuus. Tähän tarkoitukseen konsernitilinpäätöksiä laaditaan jatkossakin, vaikkei niitä osaksi virallista tilinpäätöstä liitettäisikään.

Tämän neljännen painoksen tekijöinä ovat Marko Reponen ja Tuomas Honkamäki. Olemme ottaneet kirjanpitolain uudistuksen vaikutukset huomioon, päivittäneet ja selkiyttäneet esimerkkilaskelmia sekä päivittäneet yhteisö- ja arvonlisäverokannat. Kirjan sisältö noudattaa edellisten painosten mallia.

Esitämme kiitoksemme kustannustoimittaja Nina Ojaselle miellyttävästä yhteistyöstä ja ahkerasta panoksesta kirjamme hyväksi. Kiitämme myös kaikkia muita saamastamme palautteesta ja tuesta.

Maaliskuussa 2016

Marko Reponen Tuomas Honkamäki